

Det kongelige kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: Jørgen Leegaard

Deres ref.:

Oslo, 27. juni 2008

Høringsuttalelse, rapport om tradisjonelt håndverk

Byggenæringens Landsforening (BNL) beklager at vår høringsuttalelse leveres etter høringsfristen, men vi håper Kultur- og kirkedepartementet allikevel vil ta hensyn til våre innspill.

BNL vil uttrykke vår tilfredshet med at ivaretagelse og utvikling av tradisjonelt håndverk gjennomgås i en egen utredning. Et særskilt fokus og tilpassede virkemidler vil være nødvendig dersom tradisjonsbærende kulturhåndverksfag skal kunne opprettholdes som levende fag for fremtiden.

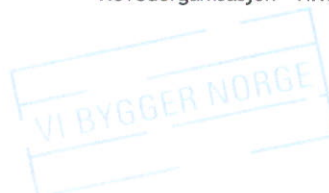
BNL støtter NHO Håndverks hørings svar av 30.5.2008, men vil i tillegg fremheve følgende:

Samordning og struktur

BNL støtter utredningens anbefaling om å opprette en nasjonal koordinerende enhet som får overordnet ansvar for kulturhåndverkernes kultur-, nærings- og opplæringsvirksomhet. Gjennom en slik enhet vil tilgjengelige ressurser og kompetanse kunne samles og utnyttes bedre. Opprettelsen av en slik enhet vil dessuten gi et signal om de tradisjonelle håndverksfagernes verdi og betydning, både når det gjelder bygghåndverksfagene og kulturhåndverksfagene. Dette vil også bidra til at utøverne og fagene synliggjøres bedre. Etter vår vurdering vil Norsk Handverksutvikling være godt egnet til å utvikle en slik koordinerende enhet.

I tillegg vil etableringen av et kulturhistorisk kunnskapsnettverk stå sentralt. Et slikt kunnskapsnettverk er beskrevet i St. meld. nr 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* og St.meld. nr 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*.

BNL er tilsluttet Næringslivets
Hovedorganisasjon - NHO

Byggenæringens Landsforening
Essendrops gate 3
Postboks 7187 Majorstuen, 0307 Oslo
Telefon 23 08 75 00/ Telefaks 23 08 75 01
Organisasjonsnummer 983 060 463
Bankgiro 6003.06.74742
E-post firmapost@bnl.no / www.bnl.no

Miljøverndepartementet nedsatte våren 2007 en arbeidsgruppe som i november samme år leverte en innstilling om hvordan et slikt nettverk kan etableres og driftes. Arbeidsgruppen hadde medlemmer fra Norsk handverksutvikling (NHU), ABM-Utvikling, Norges museumsforbund, Riksantikvaren og Byggenæringens Landsforening. Jørgen Leegaard fra Byggenæringens Landsforening var gruppens leder. Dette nettverket skal ha flere oppgaver, blant annet være et register for kulturhistorisk håndverks- og rådgiverkompetanse. Rapporten fra arbeidsgruppen er vedlagt denne høringsuttalelsen.

BNL vil understreke betydningen av at det etableres strukturer for samarbeid mellom det kulturhistoriske kunnskapsnettverket og den nasjonale koordinerende enheten med ansvar for kulturhåndverkernes kultur-, nærings- og opplæringsvirksomhet.

Lokal og regional kompetanse må også utnyttes, gjerne i form av et nettverk av regionale kompetansesentra, men det blir avgjørende for ivaretagelse og utvikling av små kulturhåndverksfag at et slikt regionalt nettverk koordineres gjennom den nasjonale enheten.

I tillegg til å samarbeide med alle involverte departementer, bør den koordinerende nasjonale enheten dermed få ansvar for å etablere samarbeidsfora regionalt og nasjonalt der representanter for kulturhåndverkere, bransjeorganisasjoner, departementer, opplæringskontorer, skoler, utdanningsinstitusjoner, frivillige kulturorganisasjoner og andre aktører møtes for å drøfte utvikling av strategier og tiltak som kan sikre videreføringen av vår immaterielle kulturarv.

Anerkjennelse og synliggjøring av utøvere

BNL viser til den midlertidige stipendiatorordningen som har eksistert ved NHU gjennom de ti siste årene. Vi anbefaler at denne ordningen gjøres permanent, med cirka 20 utdanningsstipendiater hvert år. Ordningen må etter vår oppfatning videreutvikles til å omfatte både ettårige/toårige og treårige utdanningstilbud. De ettårige/toårige tilbudene bør gis innenfor en fagskoleramme, og de treårige tilbudene innenfor en høgskoleramme, som for eksempel Y-veien ved Høgskolen i Telemark.

Videre er det viktig at det finnes en ordning for stipend og garantiinntekter for utøvere i små og utsatte fag. Slik kan vi sikre at vi har nok utøvere til å holde kompetansen og fagene i hevd. Ordningen kan gjerne være etter modell av statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Utdanning og videreføring av kunnskap

BNL understreker betydningen av at barn og unge i løpet av grunnskolen får praktiske erfaringer med yrkesfag generelt og tradisjonelle håndverksfag spesielt. Egenaktivitet i håndverksfagene kan gi de unge innblikk i fagområdene, og gi dem bedre forutsetninger for å foreta kvalifiserte utdannings- og yrkesvalg. Det bør stimuleres til samarbeid mellom skolene og kulturhåndverkere lokalt og regionalt for å gi elevene ønskede praktiske erfaringer. Den nasjonale koordinerende enheten bør disponere over økonomiske midler slik at denne typen kunnskapsformidling kan settes i system.

Fagopplæringen:

De små fagene har spesielle utfordringer innenfor rammen av fagopplæringen i Kunnskapsløftet. For de små fagene må det legges til rette for opplæring av både ungdom og voksne, og fagene bør organiseres som særløpsfag. Det må videre vurderes spesielle tilskudd for lærlinger i disse fagene. Det er behov for en diskusjon med Kunnskapsdepartementet om en eventuell justering av planverket for Kunnskapsløftet, med hensyn til disse fagene. Denne diskusjonen må gjennomføres i samarbeid med partene i arbeidslivet. For eksempel bør det vurderes om det kan være behov for å opprette et eget faglig råd for disse fagene.

Etterutdanning:

BNL arbeider med et større prosjekt for å beskrive hvordan en systematisk etterutdanning for håndverkere kan etableres og driftes i Norge. I løpet av høsten 2008 vil vi ha beskrevet rammene for hvordan vi ser for oss en slik etterutdanning. Strukturen her vil kunne gjelde alle håndverksfag, uansett størrelse. I prosjektet samarbeider BNL tett med blant annet NHO Håndverk og Riksantikvaren. Det er meget viktig at det etableres en ramme for etterutdanning hvor håndverkere kan perfektionere seg i fagene sine utover det nivået Kunnskapsløftet fører frem til.

Målet for en slik systematisk etterutdanning er at kunnskap tilegnet i en etterutdanningsmodul skal kunne brukes sømløst inn i videre utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter.

Videreutdanning:

For BNL er videreutdanning utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter. Det er stort behov for å utvikle tilbud innen alle utdanningstypene, men særlig innen fagskole og høyskole.

Fagskolen gir en praktisk- teoretisk videreutdanning, mens høyskolen gir en teoretisk-praktisk videreutdanning. Det må arbeides med å etablere et system for sømløse overganger mellom fagskole og høyskole. Vi vil også i denne forbindelse vise til Y-veien, hvor håndverkeren tas opp til bachelorutdanning på bakgrunn av relevant fagutdanning og realkompetanse. Bygningsvernlinjen ved Gjøvik tekniske fagskole, og tilsvarende linjer ved Høyskolen i Sør-Trøndelag er eksempler på slike utdanninger. Samme type tilbud må utvikles for gjenstandsfagene.

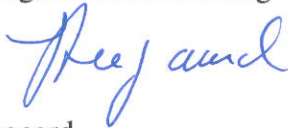
Andre kommentarer

Offentlige myndigheter i Norge besitter en stor mengde bygninger og gjenstander som skal ivaretas. I følge St.meld. nr 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* skal disse opp på et normalt vedlikeholds nivå innen 2020. Skal man klare dette, er det behov for en massiv innsats både for bygningsfagene og gjenstandsfagene. Også i lys av dette ser vi med spent optimisme frem til den videre oppfølgingen av rapporten "Kulturhåndverk. Avtrykk fra fortiden, uttrykk for øyeblikket, grunnlag for fremtiden".

Dersom myndighetene gjennom tiltak som skissert over bidrar til at antallet utøvere i små og utsatte fag ikke kommer under kritisk nivå, vil utøverne også gjøres bedre i stand til å initiere og videreføre næringsutvikling – på kulturhåndverksfagenes egne premisser.

BNL stiller seg til disposisjon for Kultur- og kirke departementet i ethvert arbeid som har som siktemål å ivareta og videreutvikle de små og utsatte håndverksfagene. Vi deltar for eksempel gjerne dersom det nedsettes en arbeidsgruppe for å vurdere hvilke fag som trenger strakstiltak.

Med vennlig hilsen
Byggenæringens Landsforening

Jørgen Leegaard,
Direktør, avdeling for kompetanse